

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. De Michaele Serueto Hispano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

prete proficisci quod omnium interjectorum tanto terrarum spacio populorum linguas calleret. Porro multis ante obitum suum anas Catholicam religionem unice fuit amplexus, abjectis omnibus quas admirabilis ingenij magnitudo cerebro eius olim forte impresserat, opinionibus totum se Ecclesiam permittebat iudicio. Missæ sacrificium singulari devotione peragebat: sicut in vigilijs Nativitatis Christi media nocte, intento admodum frigore sacrificanti, caput fumare videretur. Quoties vero ad verba Consecrationis pervenisset, extra se positus quodammodo videbatur. Ex hæreticis nullos magis odebat quam Sacramentarios Calvinistas: qui etiam eam ob causam famam tanti hominis turpiter traducere ac denegare ausi sunt. (a) De ijs audi quid sentiat, quid loquatur. Vos, inquit, qui mille contra Deum blasphemias effunditis; qui omnem Ecclesiam contemnitis auctoritatem; qui velut bestia sine ullo sacrificio, sine ullis Christiana religionis mysterijs vivitis; qui modum hunc loquendi Trinitas unus solus Deus, barbarum esse existimatis; qui denique præter formam nihil hominis habetis &c. Eius sunt libri *De Orbis Concordia* quibus omnes hæretici, Judæi, Mahumetani, Pagani, facile refutati possunt, è quibus etiam auctor libri *De Veritate religionis Christianæ*, cum etiam è Lud. Vivis, Savonarola & Sæcæni scriptis, quidquid fere in eo probum est & laudabile, haustit. Singularem vero Dei benignitate ei contigit, ut in Catholica Ecclesia extrema sua vota redderet, animamque Deo consignaret, XC. fere annos natus, ultimis verbis testatum faciens quantum ab omnibus hæresibus pravisque opinionibus sui sæculi, abhorreret. Sed hæc de Postello satis. Jam ad alias sectas transeamus, nempe Novorum Ebionitarum (b) qui per Adamum quendam pastorem Anabaptistam in Lithuania suscitati sunt circa An. 1568. Hi Christum non Deum, sed merum hominem professi adversus scripturas, (c) & symbolum ipsum Apostolicum, legalia cum Evangelio servanda esse opinabatur.

VI Inter has maxime detestabilis est eorum secta qui *Ancitrinitarii* dicuntur, in Polonia, Lithuania, Moravia & Transylvania admodum frequens: cuius auctor fuit Michael Servetus Hispanus, qui è Lutheranò Calvinistâ Ancitrinitarius factus est, supplicio famosus: adjuuctis sibi Georgio Paulo, & Luca Steinbergero Prædicante in Moravia. Ex horum schola prodierunt infelices illi & execrabilis hæretici, Blandratus, Alciatus, Socinus, Geopilis, Gribaldus, Lilmannus, Paulus Niger,

Budneus, Glinanus, Silniscus, & alij, qui pestilentis suæ contagione Sammaticos præcipue populos infecerunt. Sed quid horum originem longius quaerimus? Lutherus hos omnes excitavit. Scribens, (d) *Trinitatis nomen in S. Scriptura non exstare, sed ab hominibus esse inventum*. Circa idem vero tempus quo Confessio Augustana sub incude erat, nimirum Anno MDXXX. Servetus hæresis suæ fundamenta iecit, ex Artij & Samosatani stereoribus extructæ. E Mahumetismo etiam aliquid admiscuit; quod Hispanus Mahumetanorum in Africa consuetudine familiariter esset usus. Lutetiam deinde ad capiendum ingenij cultum profectus, Lutherana doctrinæ, cuius sequaces in Academia illa passim delitescerant, venenum hausit: quod cum spargere & ipse cœpisset, in Delphinatum proficiscens comprehensus est, sed mox partim negata, partim eiurata Lutherana hæresi, dimissus. Lugduni postea operam suam typographo in cortigendis vel corrumpeendis potius Biblijs locavit: inde in Germaniam profectus, libros suos de Trinitate, & Dialogos de Regeneratione, nec non Epistolas & Apologias quasdam publicavit: qui quidem omnes quamvis detestabili hæresi infecti, in Comitij Ratisbonensibus Anno MDXXXV, publice venterunt. Inter discipulos seu alleclias eius Bernardus Ochinus quoque numeratur, ut Schlüsselburgius libro XI. testatur Genevam tandem abiit, ut cum Calvino sententiam confiteret: minus sibi iniquum fore sperans: quod ab eo scriptum legisset, verba illa *Sancta Trinitas Unus Deus*, tamquam barbariem spirantia, minus sibi placere, (e) Sed & intellexerat Calvinum Lausannæ tribus illis symbolis subscribere noluisse, ideo præcipue quod in Niceno Filii *Deus* appellatur, ut Galeus in Farelli defensione scribit: eundemque negare ex verbis illis *Ioannis 10. Ego & Pater unum sumus*, evinci posse, Filium esse eiusdem cum Patre Substantiæ; valdeque errasse antiquos illos Patres qui dicto hoc ad probandam personarum Trinitatis consubstantialitatem abusi sint. Sed Servetum ipse multum fefellit. Neque enim Genevæ eam li-

a Vide Iordan. in Respons. ad Danaum. b Anatomia Eccl. Cath. Coccius &c. c Ioan. 1. Act. 15. Gal. 3. d In serm. Evang. Dom. Trin. e Vid. Epist. Calvin. ad Polonus f. 63. & Tigur. da Genev. enser Calv. epist. 159.

bertatem inuenit quā in Polonia reliquerat, sibi-
que rem cum duro & inclementi retinere esse ni-
mis fieri intellexit, a quo ut paucis dicam, igni fuit
addictus, Anno MDLV Volebat nempe Calvinus
nisi fieri hominis supplicio Arrianismi de se con-
ceptam in animis multorum suspicionem amoliri:
suo nihil tamen segnus post mortem Seruati reli-
qui complices Trinitatem oppugnabant, & pro-
pheta quod haec tenet Ecclesia canere consuevit, *O
veneranda Trinitas*, suis in conuenticulis cani vo-
luerunt, *O veneranda Bonitas*. Sed & vocem illi
duo hinc *Consubstantialium*, primā ab Arrio mo-
tam hinc post duodecim fere saecula rursus in-
tentarunt quod in Sacra Scriptura non existeret.
Iidem Iesum Christum pro Propheta tantum habent,
quod enim aiunt tunc quum in Iordane baptiza-
tus, & ex caelo vox illa audita esset (b), *Hic est filius
meus dilectus*, in filium a Deo adoptatum fuisse. An-
non hic idem Cerinthi & Ebionis fuit error, Hie-
ronimo teste? (c) Et quia Trinitatis mysterium
hi homines comprehendere non possunt, vnum
tantum Deum sine vili personarum distinctione
esse volunt. Econtrario Deitas de quibus supra di-
ctum est *Deos tres faciens* in qua secta antesignanus
nostro tempore fuit quidam Petrus Gomehus
& alius quidam Farnouius nomine Ex illis & pes-
simus apostata Steinhelgerus Melanchthonis dis-
cipulus, qui Anno M. DLXI religionem in Polo-
nia vehementer turbauit, malle, e ait ad monasterium
suum redire quam in Spiritum S. credere, quum Spiritus
S. diuinitas neque ex nouo Testamento, vti nec ipsa Tri-
nitas probari possit. *Se quāquam adigi non posse, ut quid-
quam credat quod non in Verbo Dei expressis verbis con-
tineatur. Quoties Trinitatis nomen audiat: nomen id
femina cuiusdam sibi videri quae tres habuerit maritos.*
Non opus est ut ad eiusmodi blasphemiarum per-
uestigandam originem longius abeamus. (d) Lu-
theri schola Duracensis equus fuit, è quo om-
nes isti Sinopes ad veterem illam Troiam ut sic
loquamur, nempe Ecclesiam euastandam prodie-
runt. Budaeus vnus ex Seruati discipulis, è S. Scrip-
tura xi. loca seu auctoritates collegit, quibus pro-
batur Spiritum S. Deum non esse. Reliqui
vero narrat, Lithuanum quendam Equitem morti-
am vicium quum symbolum recitaret Aposto-
licum, & verba illa, *Credo in Spiritum S.* iam protu-
lisset statim subiecisse male à se dictum, neque e-
nim in Spiritum S. se credere ac mox infelicem
animam effluisse.

VII. Erasmus tantam sectarum ac diuersarum
opinionum multitudinem quotidie pullulare vi-
dens atque audiens, Atheismum quam proxime
inflare facile coniecit, iuxta illud quod in Apoca-
lypsi S. Ioannis de Latheri seu stella de caelo ca-
dentis tempore est praefiguratum dum praedica-
tibus ex eo exortis, seu locustis dicitur praesse An-
gelus dictus *Exterminans*. Hinc in epistola qua-
dam ad Belgas suos scribit, *Nouos illos Christianos
nihil melius esse Iudaeis & Turcis, ut qui Iesum Chri-
stum Prophetam quidem, aut etiam Deum aliquando
appellunt, eiusmodi tamen Deum qui Moyses & Prophetis
maior non sit.* (e) Et tamen Antitrinitarii hunc eun-
dem erroris sui patronum facere non dubitant. (f)
Aiunt enim, à Luthero & Melancthone tamquam
Moyses & Aaron, crassiores errores esse deictos & profli-
gatos. Post hos Zuinglium, Calvinum & Martyrem, ve-
lut *Esaiam, Hieremiam & Ezechielem*, subtiliores in
lucem protraxisse ac confutasse. Tandem vero Seruatum
& Erasmus, destructo in primis Trinitatis ac Deitatis
Christi & Spiritus Sancti commento, velut Christum
& Sanctum Ioannem, Evangelica legum perfectionem at-
tigisse. A Lutheranis idem aiunt Papatus rectum
detectum, à Calvinistis muros subruutos, a se vero
ipsa fundamenta esse euerisa. Sed de his latior erit
dicendi campus quando de Polonia nobis sermo
erit. In Erasmi quid. m libris nihil omnino occur-
rit quod ad ipsorum erroris patrocinium faciat,
nisi forte quum ait in Praefatione S. Hieronij Operi-
bus praefixa, *A nobis spiritum Sanctum Deum appel-
lari, quod antiqui numquam facere ausi sunt* In quo
valde errat Erasmus. Iustinus enim Martyr ait,
*Spiritum S. eiusdem esse cum Patre & Filio natura atque
essentia* (g) Clemens Alexandriaus dicit, (h) *Spiri-
tum S. unitate esse omnia, ad quem & per quem sint res
omnes*. Eusebius Alexandrinus *Patri & Filio consub-
stantialem appellat*. (i) S. Athanasius dicit, *Spir. S. Pa-
tris esse substantiam, eandem cum Patre & Filio Dei-
tatem*. Idem S. Basilus aduersus Eunomium (i)
S. Chrysostomus (k) & S. Augustinus mille locis
testantur. Sed de Erasmo, & quomodo is initio
diuersarum opinionum quae tum inundauerant,
torrente abreptus, ad Catholicae Ecclesiae senten-
tiam

a Vid. Pisan. in Concil. Nicen. b Luc. 3. 22. c In Cath.
Tejl. Script. Eccles. d Vid. Staph. de Luth. concor. e In-
Pras. lib. 5. Basil. de Spir. S. f. lib. de ver. & fals. vn. De-
Pat. & fil. cap. 1. g In Expos. su. h Lib. 5. Pad. c. 12. i In
Nic. Conc. disp. cont. Arria. k De Spir. S. lib. 5.